

Ako bi imeli kako željo, bi bila ta, da bi se naznačilo pri vsakem kosu, odkod je; to bi služilo več kakor enemu interesentu.

Vzlic vsej previdnosti in vestnosti, katere priča je bil poročevalec, se je utihotapilo še nekaj tiskarskih pogreškov. Tako je čitati na ovoju in na notranjem naslovu ornaments, ne ornamentals. — V slovenskem delu predgovora (3. stolpec, 2. odstavek, predzadnja vrsta od zgoraj) je čitati: list 16 (ne 1. 10); istotako v srbohrv. delu (3. stolpec, 2. odst., predzadnja vrsta) in v francoskem delu (3. stolp., 2. vrsta od zgoraj).

Kar smo rekli o Sičevem delu in njega priznanju, velja v polni meri tudi o tem snopiču. Želimo le, da bi ne podlegel mož, tako usposobljen, pa tudi navdušen in delaven, neprilikam sedanjih dni in da bi nam kmalu predložil nov zvezek naših ornamentalnih zakladov. Mantuani.

Slovenska moderna umetnost. I. Slikarstvo. Izdala Narodna galerija v Ljubljani 1922. Reprodukcije izvršil M. Jaffé na Dunaju.

V 27 velikih enobarvnih reprodukcijah podaja Narodna galerija javnosti izbor svojih najboljših del in obenem prvo reprezentativno izdajo o slovenski moderni umetnosti. Narodna galerija zaključuje pravkar svojo osnovno fazo: organsko je izrastla iz prvega organiziranega umetniškega gibanja med Slovenci, iz impresionizma, in naravno za prvo dobo osredotočila vse svoje moči na to, da čim izčrpnje zabeleži v svoji zbirki postanek, razvoj in razcvet impresionizma in njemu paralelnih smeri med Slovenci. Od Madone Janeza Šubica, stilistično in vsebinsko najstarejšega dela njene zbirke, do Tratnika in Kosovega Filozofa riše ta izdaja razvoj slikarstva pri nas, kakor ga predstavlja zbirka N. g. Brata Šubica, Franké, Ažbè, Petkovšek, Kobilca, Vesel, Grohar, Henrika Šantel, Jakopič, Jama, Sternén, Žmitek, Vavpotič, Tratnik, Saša Šantel, Fr. Klemenčič in G. A. Kos — imena onih, ki so zastopani v tem albumu, že sama označujejo stopinje razvoja slikarstva pri nas od realizma do konca vojne dobe. Kot da se je vodstvu galerije zazdelo, da je zadostilo svoji prvotno načrtani nalogi in zaželelo dokumentirati to stanje pred javnostjo, se zdi, kadar prelistamo liste tega albuma.

Uvod k izdanim reprodukcijam je napisal tajnik galerije dr. Izidor Cankar. V velikih, markantnih potezah riše osnovne smeri razvoja zapadno-evropske umetnosti XIX. stol., katere odblesk je slovenska umetnost. Na koncu označi tudi razmerje najmodernejših smeri napram prejšnji, katere jedro je impresionizem, ter njihovo zvezo s splošnim razvojem umetnosti v Evropi.

Pričujoča publikacija je vsled svoje zdržane resnosti in velikopotezne stvarnosti važen dokaz našega dozorevanja tudi v proživljanju umetniških problemov. Frst.

GLASBA.

OPERA.

Pod intendanco Mateja Hubada so se razmere v ljubljanski operi precej uredile, dela se pridno in smotreno, dosegli so se lepi uspehi. Izvajajo se

sama odlična operna dela, novejša in starejša, tuja in domača. A o tem pozneje. Najprej par besed o opernem osebju.

Opera je pridobila k dosedanjim kapelnikom Rukavini, Balatki in Neffatu še glasbeno temeljito naobraženega in temperamentnega Matačiča. Nekateri dobri pevci solisti: Drvota,¹ Romanovski, Truhovič in Šterkova so našo opero zapustili. Pridobila pa je opera več drugih dobrih, deloma izvrstnih moči. Omenjam zlasti dva domačina: Julija Betteta, do sedaj basista pri državni operi na Dunaju, ki je za našo opero kot vzor pevca in igralca velikanskega pomena (njegovi nastopi v »Prodani nevesti«, v »Lakme« in »Sevilskem brivcu« so naravnost mojstrski); istotako Marija Šimenca, ki je prišel k nam od mariborske opere in razpolaga s krasnim, polnim in prožnim tenorom (tako v »Prodani nevesti« se nam je močno prikupil, istotako v »Jenufi«, v »Gorenjskem slavčku« in kot Favst v »Mefistofelesu«). Novi baritonist Cvejič sicer ne odtehta Romanovskega — bori se še z marsikako težavo v glasu in vokalizaciji —, pa se utegne sčasoma razviti v prav dobrega pevca.

Ze od prej imamo nekatere jako dobre, deloma prvovrstne moči. Gospe Thierry-Kavčnikovi gre med solistinjami prvenstvo: njen izredno obsežen glas je vedno lepši in bujnejši, in kako čudovito zna z njim modulariti! Tudi njena igra je mojstrska. Omenjam samo njeno pretresljivo doživljeno igranje v »Jenufi«, kjer je kot stara, resnoba, težko preizkušena cerkvnica središče in težišče te prekrasne, pristno češkoslovaške, velike tragične opere, ali v »Carmen« v čisto drugačni, koketno omamni vlogi ciganske krasotice. Odlična pevka in igralka je gdč. Zikova, ki pa letos primeroma malokrat nastopa. Zelo lepo in pretresljivo je pela in igrala Sestro Angeliko v »Tryptihonu«, prav tako Margareto v operi »Mefistofeles«. Zelo dobra in porabna je gdč. Lewandovska (»Prodana nevesta«, Ninon v »Gorenjskem slavčku« in drugod). Dobro napreduje in mnogo obeta gdč. Sfiligovejva (Majda v »Gorenjskem slavčku« in v raznih drugih vlogah). Gospa Lovšetova sodeluje letos le kot gost, a spada brezdvomno med stebre naše opere. Občudovali smo jo kot koloraturko v »Lakme«, tudi v »Sevilskem brivcu« in posebno v »Gorenjskem slavčku« je izborna. Omenjati bi moral potem še gdč. Rewiczevo, ki se je v mnogih manjših vlogah izkazala zelo zmožno; kot »Carmen« je še nisem slišal; dalje gospo Smolesko, go. Matačičevo, gdč. Thalerjevo in go. Kattnerjevo. Med pevci solisti so poleg par že prej imenovanih jako dobri: Zathej, s krepkim in hkrati voljnim, simpatičnim basom in lepo igro (izboren je kot Mefisto v »Mefistofelesu«), Sowilski se mi zdi zelo dober zlasti v dramatično napetih scenah, kjer se tudi pevsko nekako enakomerno razmahne (v »Plašču«, v »Jenufi«, posebno mi je ugajal v zadnjem dejanju opere »Carmen«). Levar je

¹ Odšel vsled bolezni. Umrl 4. januarja 1923 v Pragi.